

**ORIENTAČNÍ MODELOVÝ PROPOČET MOŽNÝCH DOPADŮ ZMĚN STANOVENÍ ZÁKLADNÍ ČÁSTKY
NA PŘÍKLADU VALORIZACE DŮCHODŮ V ROCE 2017**

Pracovní podklad pro jednání PT2 Odborné komise pro důchodovou reformu

Martin Potůček, 7. 2. 2017

Zadání:

Na jednání o změně valorizačního mechanismu s vedením MPSV ČR dne 7. 12. 2016 pověřil pan předseda vlády Odbornou komisí pro důchodovou reformu, aby zpracovala takový návrh úpravy způsobu valorizace důchodů, který povede ke zlepšení starobních důchodů důchodců nacházejících se blízko či pod hranicí příjmové chudoby. Na následném jednání předsedy komise s paní náměstkyní sekce pro řízení sociálně pojistných systémů bylo dohodnuto, že se na vypracování tohoto návrhu budou podílet také pracovníci její sekce. **V předloženém modelovém propočtu vycházím z platného způsobu valorizace (viz platné znění § 67 Zákona o důchodovém pojištění 155/1995 Sb, v příloze) a promítám možné změny výše základní částky valorizace starobních důchodů vyplácené všem na výslednou výši valorizace u různě vysokých důchodů.** Propočet vychází ze způsobu valorizace důchodů uplatněného v letošním roce a simuluje rozdíly v celkové výši valorizace v závislosti na změně výše základní částky (a na ní vázaných změn procentní výše valorizace) **s tím, že celkové náklady na valorizaci všech důchodů ve výši 2,7 % jsou ve všech modelových valorizacích srovnatelné.**

Podklad nabízím jako vstup do další diskuse na dané téma na půdě 2. pracovního týmu naší komise a s pracovníky sekce sociálně pojistných systémů MPSV.

Výše a složení důchodů v roce 2016 jako základ pro jejich modelový výpočet v roce 2017			Uplatněná valorizace: 9 % z rozdílu mezi výší průměrné mzdy v loňském a předloňském roce - základní výměra 110 Kč plus 2,20 % procentní výměry v Kč)		Modelová valorizace I: (základní částka 122 Kč plus 2,06 % procentní výměry v Kč)		Modelová valorizace II: (základní částka 147 Kč plus 1,79 % procentní výměry v Kč)		Modelová valorizace III: (základní částka 184 Kč plus 1,38 % procentní výměry v Kč)		Rozdíl mezi výší modelových valorizací I, II a III a platným způsobem výpočtu valorizace		
Celková výše	Základní částka	Procentní výměra	Procentní výměra	Valorizace celkem	Procentní výměra	Valorizace celkem	Procentní výměra	Valorizace celkem	Procentní výměra	Valorizace celkem	I	II	III
4 000	2 440	1 560	35	145	33	155	28	175	22	206	+10	+30	+61
6 000	2 440	3 560	79	189	74	196	64	211	50	234	+7	+22	+45
8 000	2 440	5 560	123	233	115	237	100	247	77	261	+4	+15	+28
10 000	2 440	7 560	167	277	156	278	136	283	105	289	+1	+6	+12
11 441	2 440	9 001	199	309	186	308	162	309	125	309	-1	0	0
12 000	2 440	9 560	211	321	197	319	172	319	132	316	-2	-2	-5
15 000	2 440	12 560	277	387	259	381	225	372	174	358	-6	-15	-29
20 000	2 440	17 560	387	497	362	484	315	462	243	427	-13	-35	-70
30 000	2 440	27 560	607	717	568	690	494	641	381	565	-27	-76	-152

Poznámka: Tučně vyištěný řádek představuje průměrný starobní důchod, vyplácený v roce 2017 ve výši 11 441 Kč.

Platné znění § 67 Zákona o důchodovém pojištění 155/1995 Sb.:

- (1) Vyplácené důchody se zvyšují v závislosti na růstu indexu spotřebitelských cen (dále jen „růst cen“) a na růstu mezd. Vyplácenými důchody se rozumí důchody přiznané ode dne, který spadá do období před kalendářním měsícem, do něhož spadá den, od něhož se důchody zvyšují.
- (2) Základní výměry a procentní výměry vyplácených důchodů se zvyšují od splátky důchodu splatné v lednu (dále jen „pravidelný termín“).
- (3) Procentní výměry vyplácených důchodů se zvyšují mimo pravidelný termín (dále jen „mimořádný termín“), pokud v období pro zjišťování růstu cen stanoveném podle odstavce 4 dosáhl růst cen aspoň 5 %. V mimořádném termínu se vyplácené důchody zvyšují od splátky důchodu splatné v pátém kalendářním měsíci následujícím po kalendářním měsíci, v němž růst cen dosáhl aspoň 5 %.
- (4) Období pro zjišťování růstu cen se stanoví tak, že prvním měsícem tohoto období je kalendářní měsíc následující po posledním kalendářním měsíci období pro zjišťování růstu cen použitého při předchozím zvýšení procentní výměry důchodů, a posledním měsícem tohoto období je při zvýšení důchodů
- a) v pravidelném termínu červen kalendářního roku, který o jeden rok předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá pravidelný termín zvýšení důchodů,
- b) v mimořádném termínu kalendářní měsíc, v němž růst cen dosáhl aspoň 5 %.
- (5) Jestliže podmínka pro zvýšení důchodů v mimořádném termínu byla splněna v červenci nebo v srpnu, zvýší se důchody pouze v pravidelném termínu s tím, že posledním měsícem období pro zjišťování růstu cen je srpen.
- (6) Růst cen se stanoví jako procentní přírůstek indexu spotřebitelských cen v posledním měsíci období stanoveného pro zjišťování růstu cen oproti tomuto indexu v kalendářním měsíci, který bezprostředně předchází prvnímu kalendářnímu měsíci tohoto období s tím, že tento růst se stanoví se zaokrouhlením na jedno platné desetinné místo a podíl pro jeho stanovení činí vždy nejméně 1. Výpočet růstu cen se provádí z originálních bazických úhrnných indexů spotřebitelských cen (životních nákladů) za domácnosti celkem zjištěných Českým statistickým úřadem.
- (7) Základní výměry vyplácených důchodů se zvyšují tak, aby výše základní výměry důchodu činila 9 % průměrné mzdy s tím, že výše základní výměry se zaokrouhluje na celé desetikoruny nahoru.
- (8) Procentní výměry vyplácených důchodů se při zvýšení důchodů v pravidelném termínu zvýší o tolik procent zaokrouhlených s přesností na jedno platné desetinné místo nahoru, aby u průměrného starobního důchodu úhrn částky zvýšení základní výměry důchodu a částky zvýšení procentní výměry důchodu odpovídal zvýšení průměrného starobního důchodu stanoveného ve výši součtu růstu cen podle odstavce 6 a jedné třetiny růstu reálné mzdy zaokrouhlené s přesností na jedno platné desetinné místo. Procentní výměry vyplácených důchodů se však nezvýší, pokud se v důsledku zvýšení základní výměry důchodu podle odstavce 7 zvýší výše průměrného starobního důchodu alespoň o tolik procent, kolik činí procento zvýšení stanovené ve větě první.
- (9) Pokud u průměrného starobního důchodu úhrn částky zvýšení základní výměry důchodu a částky zvýšení procentní výměry důchodu stanovené podle odstavce 8 nedosáhne 2,7 % jeho výše, může být stanoveno vyšší zvýšení procentní výměry důchodu, nejvýše však tak, aby u průměrného starobního důchodu

úhrn částky zvýšení základní výměry důchodu a částky zvýšení procentní výměry důchodu činil 2,7 % jeho výše. Věta první se nepoužije, jestliže se v kalendářním roce, ve kterém se o zvýšení důchodů v pravidelném termínu rozhoduje, zvyšují důchody i v mimořádném termínu.

(10) Procentní výměry vyplácených důchodů se při zvýšení důchodů v mimořádném termínu zvýší o tolik procent, kolik činí růst cen podle odstavce 6.

(11) Zvýšení procentní výměry důchodu se zaokrouhluje na celé koruny nahoru.

(12) Průměrný starobní důchod se zjišťuje podle údajů České správy sociálního zabezpečení jako průměrná výše všech starobních důchodů, které byly vyplaceny za poslední kalendářní měsíc období pro zjišťování růstu cen podle odstavce 4, s výjimkou starobních důchodů, které se vyplácejí v nižší výši pro souběh s jiným důchodem podle § 59, a starobních důchodů podle § 29 odst. 2 a § 29 odst. 3 písm. b), popřípadě starobních důchodů podle předpisů platných před 1. lednem 2010 přiznávaných za dobu pojištění kratší než 25 roků.

(13) Období pro zjišťování růstu reálné mzdy se stanoví tak, že prvním rokem tohoto období je kalendářní rok následující po posledním kalendářním roce období pro zjišťování růstu reálné mzdy použitého při předchozím zvýšení důchodů, při kterém bylo přihlédnuto k růstu reálné mzdy, a posledním rokem tohoto období je kalendářní rok, který o dva roky předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá termín zvýšení důchodů. Pokud je ve stanoveném období podíl pro stanovení růstu reálné mzdy podle odstavce 14 nižší než 1, přihlédne se k růstu reálné mzdy až při tom zvýšení důchodů, při kterém je tento podíl vyšší než 1.

(14) Růst reálných mezd se stanoví v procentech po zaokrouhlení na jedno platné desetinné místo podle podílu, v jehož čitateli je podíl všeobecného vyměřovacího základu za poslední kalendářní rok období pro zjišťování růstu reálné mzdy a všeobecného vyměřovacího základu za kalendářní rok, který bezprostředně předchází prvnímu kalendářnímu roku tohoto období, a ve jmenovateli je podíl průměrného ročního indexu spotřebitelských cen za domácnosti celkem vypočteného z originálních bazických indexů spotřebitelských cen zjištěných Českým statistickým úřadem za poslední kalendářní rok tohoto období a uvedeného průměrného ročního indexu za kalendářní rok, který bezprostředně předchází prvnímu kalendářnímu roku tohoto období.

(15) Zvýšení procentní výměry vyplácených důchodů v mimořádném termínu náleží i k důchodům přiznávaným v tom kalendářním roce, v němž byly zvýšeny procentní výměry vyplácených důchodů v mimořádném termínu.

(16) Zvýšení důchodů stanoví prováděcí právní předpis; jde-li o zvýšení důchodů v pravidelném termínu, stanoví se zvýšení důchodů do 30. září kalendářního roku, který o jeden rok předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá pravidelný termín zvýšení důchodů, a jde-li o zvýšení důchodů v mimořádném termínu, stanoví se zvýšení důchodů do 50 dnů od posledního dne kalendářního měsíce, v němž růst cen dosáhl aspoň 5 %.